

2.3.2017.

NOVI TEKST

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

N a c r t

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O CESTAMA**

Zagreb, veljača 2017. godine

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CESTAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/2014 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) Ocjena stanja

Javne ceste - njihov pravni status, način korištenja, razvrstavanje, planiranje, građenje i održavanje, upravljanje javnim cestama, mjere za zaštitu javnih cesta i prometa na njima, koncesije, financiranje i nadzor javnih cesta uređeni su Zakonom o cestama (Narodne novine, br. 84/2011, 22/2013, 54/2013, 148/2013 i 92/2014) i podzakonskim propisima donesenim na temelju toga Zakona.

Postojećim Zakonom uređuje se financiranje javnih cesta iz državnog proračuna te naknada koju plaćaju korisnici javnih cesta.

Najznačajniji izvor financiranja predstavlja naknada za financiranje održavanja i građenja javnih cesta koja je uključena u trošarinu na motorne benzine i plinsko ulje.

U hrvatskom pravnom sustavu materija trošarina uređena je u važećem Zakonu o trošarinama (Narodne novine, br. 22/2013, 32/2013, 81/2013, 100/2015 i 120/2015) i podzakonskim propisima donesenim na temelju toga Zakona. Člankom 84. stavkom 3. toga Zakona propisana je visina trošarine na motorne benzine koji se koriste kao pogonska goriva i to: olovni i bezolovni benzin te plinsko ulje za pogon, s time da je visina trošarine uključila i naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta imajući u vidu činjenicu da je do tog „preuzimanja“ došlo još ranije važećim Zakonom o trošarinama (Narodne novine, br. 83/2009 i 111/2012), iz tada važećeg Zakona o javnim cestama (Narodne novine, br. 180/2004, 82/2006, 138/2006, 146/2008, 152/2008, 38/2009, 124/2009, 153/2009 i 73/2010).

Dakle, budući je naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta uključena u trošarinu prema Zakonu o trošarinama - prihod je državnog proračuna, a sukladno članku 91. Zakona o cestama uplaćuje se iz državnog proračuna po litri naplaćene trošarine na energente: motorni benzin i plinska ulja koja se koriste kao pogonska goriva, u iznosu od 0,20 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., u iznosu od 0,80 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o. i u iznosu od 0,20 kuna na račun HŽ Infrastrukture d.o.o..

Predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o cestama predviđa se ograničiti sredstva koja su za financiranje građenja i održavanja javnih cesta i željezničke infrastrukture osigurana u državnom proračunu od naplaćene trošarine na energente. Ograničavanje

predmetnih sredstava događa se zbog fiskalne konsolidacije i financiranja rashodne strane državnog proračuna.

Zakon o cestama propisuje oslobođenja od plaćanja cestarine samo za vozila osoba s određenim stupnjem invaliditeta. Za vozila hitnih službi odnosno za vozila s pravom prednosti prolaska oslobođenje od plaćanja cestarine Zakonom o cestama nije propisano.

Vozila s pravom prednosti prolaska već dugi niz godina koriste autoceste bez plaćanja cestarine zbog prakse uspostavljene temeljem Zakona o javnim cestama (Narodne novine, br. 100/1996, 77/1998, 27/2001, 114/2001, 117/2001 i 65/2002), kojim je za ova vozila bilo propisano da ne plaćaju cestarinu.

Važeći Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine, br. 67/2008, 48/2010, 74/2011, 80/2013, 158/2013, 92/2014 i 64/2015) kao vozila s pravom prednosti prolaska određuje vozila službe hitne pomoći, vozila sanitetskog prijevoza, vatrogasne službe, civilne zaštite, unutarnjih poslova i vojne policije, osobna vozila kojima se koriste suci i državni odvjetnici za obavljanje očevida povodom kaznenih dijela, službena vozila ovlaštenih carinskih službenika, službena vozila ovlaštenih službenika središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje, službena vozila inspektora cestovnog prometa, službena vozila kriznog stožera ministarstva nadležnog za zdravstvo, vozila gorske službe spašavanja, vozila mobilne jedinice veterinarske inspekcije te vozila ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa kojima se prevoze uhićene ili osuđene osobe, kada posebnim uređajima daju svjetlosne ili zvučne znakove.

Zakon o sigurnosti prometa na cestama ne uređuje pitanje plaćanja cestarine za korištenje autoceste vozilima s pravom prednosti prolaza.

Propuštanje policijskih i vatrogasnih vozila, vozila hitne pomoći, saniteta i spasilačkih službi bez naplate cestarine, koje nije temeljeno na jasnoj odredbi propisa, izlaže Hrvatske autoceste d.o.o. i koncesionare riziku primjene poreznih propisa u pogledu obveze obračunavanja i plaćanja poreza na dodanu vrijednost na isporučenu a nenaplaćenu uslugu.

U praksi Europske unije (EU) cestarina se u pravilu ne naplaćuje za policijska i vatrogasna vozila te vozila hitne pomoći, koja su prepoznatljivog vizualnog identiteta.

Imajući u vidu navedeno, potrebno je u Zakonu o cestama dodati odredbu kojom će se propisati za vozila kojih hitnih službi se korištenje autocesta i objekata s naplatom ne naplaćuje.

Države članice EU koje naplaćuju korištenje autocesta u nacionalnim propisima imaju ugrađene prekršajne odredbe za neplaćanje cestarine (Slovenija, Španjolska, Portugal, Italija, Francuska) te prema hrvatskim sudovima, temeljem propisa EU i hrvatskog Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU, pokreću postupak za priznanje i izvršenje odluka njihovih prekršajnih tijela u odnosu na državljane Republike Hrvatske zbog neplaćanja cestarine i naknade za korištenje infrastrukture u tim državama.

Zakon o cestama nije propisao prekršaj i kazne koje se mogu izreći za propust neplaćanja cestarine. Važećom odredbom članka 115. propisan je samo prekršaj i kazna za slučajeve povrede odredbi članaka 88. i 89. Zakona o cestama koje se odnose na zlouporabe isprave kojom osoba s invaliditetom ostvaruje pravo da ne plaća cestarinu.

Također, predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o cestama u zakonske okvire stavlja se izvanredni prijevoz koji, po javnim cestama Republike Hrvatske, obavljaju oružane snage Republike Hrvatske i Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

Također se preciznije određuje pojam izvanrednog prijevoza u smislu Zakona o cestama, a u svrhu zaštite javnih cesta.

Redovno održavanje nerazvrstanih cesta u zimskoj službi predstavlja značajan dodatni trošak za proračune jedinice lokalne samouprave s brdsko-planinskih područja, te se predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o cestama omogućuje rasterećenje dijela proračunskih rashoda jedinica lokalne samouprave s brdsko-planinskih područja koja se koriste za redovno održavanje nerazvrstanih cesta u zimskoj službi.

b) Osnovna pitanja koja se trebaju urediti ovim Zakonom

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o cestama uređuju se sljedeća osnovna pitanja:

- ograničavanje iznosa naknade za financiranje održavanja i građenja javnih cesta koja se iz državnog proračuna uplaćuje po litri naplaćene trošarine na energente u skladu s propisima o proračunu,
- biciklističkim stazama i nogostupima nadopunjuju se dijelovi koji čine javnu cestu,
- usklađenje sa Zakonom o izvlaštenju i određivanju naknade (Narodne novine, broj: 74/2014),
- značenje pojma izvanredni prijevoz te izuzimanje prijevoza koji obavljaju oružane snage Republike Hrvatske i Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske obveze ishoda dozvole za izvanredni prijevoz,
- oslobođenje od obveze plaćanja cestarine za vozila hitnih službi (policajska i vatrogasna vozila, vozila oružanih snaga, vozila hitne medicinske pomoći i vozila gorske službe spašavanja),
- ukidanje izuzeća od obveze plaćanja naknade za pravo građenja i pravo služnosti na javnoj cesti i izjednačavanje uvjeta poslovanja vezano za navedene naknade svim poduzetnicima,
- određuje se da se dio troškova za redovno održavanje nerazvrstanih cesta u zimskoj službi, u jedinicama lokalne samouprave s brdsko-planinskih područja, financira iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz dijela koji se sukladno članku 91. stavku 2. podstavku 2. Zakona o cestama uplaćuje iz Državnog proračuna na račun društva Hrvatske ceste d.o.o.,
- dopuna prekršajnih odredbi kako bi se novčanom kaznom kaznilo postupanje koje nije u skladu s odredbama o obavljanju izvanrednog prijevoza iz članka 46. i 48. Zakona te neplaćanje cestarine.

c) Posljedice koje će proistći donošenjem ovoga Zakona

Donošenjem ovoga Zakona usklađuje se ukupni iznos sredstava koji je za potrebe financiranja održavanja i građenja javnih cesta osiguran u državnom proračunu Republike Hrvatske, a u svrhu fiskalne konsolidacije i financiranja rashodne strane državnog proračuna.

Postiže se veća zaštita javnih cesta, osobito županijskih i lokalnih te se propisuje da za izvanredni prijevoz koji obavljaju oružane snage Republike Hrvatske i Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske nije potrebna dozvola za izvanredni prijevoz.

Precizno će se propisati za vozila kojih hitnih službi se korištenje autocesta i objekata s naplatom ne naplaćuje, što će omogućiti upraviteljima autocesta i objekata s naplatom cestarine ujednačeno postupanje prema korisnicima.

Izbjeći će se mogućnost nezakonite državne potpore i diskriminacije poduzetnika na tržištu na način da će svi poduzetnici imati obvezu plaćanja naknade za osnivanje prava građenja i prava služnosti na javnoj cesti.

Omogućit će se efikasnije sankcije prema korisnicima javnih cesta koji ne poštuju odredbe Zakona o cestama o izvanrednom prijevozu i plaćanju cestarine za korištenje autocesta i objekata za koje je uvedena naplata cestarine.

Omogućuje se smanjenje proračunskih rashoda jedinica lokalne samouprave s brdsko-planinskih područja koja se koriste za redovno održavanje nerazvrstanih cesta u zimskoj službi na način da se dio troškova financira iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz dijela koji se sukladno članku 91. stavku 2. podstavku 2. Zakona o cestama uplaćuje iz državnog proračuna na račun društva Hrvatske ceste d.o.o..

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno izdvajanje posebnih sredstava na teret državnog proračuna Republike Hrvatske.

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CESTAMA**

Članak 1.

U Zakonu o cestama („Narodne novine“, broj 84/2011, 18/2013, 22/2013, 54/2013, 148/2013 i 92/2014) u članku 2. stavku 1. točka 16. mijenja se i glasi:

„16. „*izvanredni prijevoz*“ je prijevoz vozilima koja sama ili s nedjeljivim teretom premašuju dimenzije, ukupnu masu ili osovinsko opterećenje iz zakona kojim se uređuje sigurnost prometa na cestama odnosno premašuju dimenzije, ukupnu masu ili osovinsko opterećenje određeno prometnim znakom na javnoj cesti,“

Članak 2.

U članku 4. stavku 1. mijenjaju se točke 2. i 4. i glase:

„- građevine za odvodnju ceste i pročišćavanje otpadnih voda sakupljenih na cestovnoj građevini, te građevine koje služe za promet bicikala i kretanje pješaka izgrađene na cestovnom zemljištu.“

„- cestovno zemljište u površini koju čine površina zemljišta na kojoj prema projektu treba izgraditi ili je izgrađena cestovna građevina, površina zemljišnog pojasa te površina zemljišta na kojima su prema projektu ceste izgrađene ili se trebaju izgraditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima, kao i za potrebe kretanja bicikala i pješaka te naplatu cestarine predviđeni projektom ceste (objekti za održavanje cesta, upravljanje i nadzor prometa, naplatu cestarine, benzinske postaje, servisi, parkirališta, odmorišta, nogostupi, biciklističke prometnice, zelene površine, ugibališta, okretišta, stajališta javnog prijevoza i drugi).“

Članak 3.

U članku 41. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ako pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar želi stupiti u posjed nekretnina za koje je podnesen prijedlog za izvlaštenje, podnosi zahtjev za stupanjem u posjed nadležnom uredu državne uprave u županiji.“

Članak 4.

U članku 46. iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

„(6) Za izvanredni prijevoz koji obavljaju oružane snage Republike Hrvatske i Ministarstvo unutarnjih poslova nije potrebno ishoditi dozvolu iz stavka 2. članka 46. ovoga Zakona.“

Dosadašnji stavci 6. i 7. postaju stavci 7. i 8..

Članak 5.

U članku 86. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Kod osnivanja prava građenja i prava služnosti na javnoj cesti ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju imovinskopravni odnosi u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina.“

Stavak 3. se briše.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 6.

Iza članka 89. dodaje se članak 89.a koji glasi:

„Članak 89.a

(1) Odluka o uvođenju naplate cestarine iz članka 9. stavka 1. ovoga Zakona ne donosi se u slučaju korištenja autocesta i objekata na državnim cestama za posebno označena:

- policijska vozila,
- vozila oružanih snaga,
- vatrogasna vozila,
- vozila hitne pomoći i
- vozila gorske službe spašavanja.

(2) Vozila iz stavka 1. ovoga članka registrirana u Republici Hrvatskoj obvezna su korištenje autoceste i objekta s naplatom evidentirati uređajem za elektroničku naplatu cestarine.

(3) Nadzor korištenja autocesta i objekata s naplatom temeljem podataka evidentiranih uređajem za elektroničku naplatu cestarine provodi Ministarstvo unutarnjih poslova za policijska vozila, Ministarstvo obrane za vozila oružanih snaga, Hrvatska vatrogasna zajednica za vatrogasna vozila, Ministarstvo zdravstva za vozila hitne pomoći, Hrvatska gorska služba spašavanja za vozila gorske službe spašavanja te Ministarstvo za vozila iz stavka 1. ovoga članka registrirana izvan Republike Hrvatske.

(4) Radi provedbe odredbi ovoga članka ministar donosi pravilnik kojim se određuje vizualni identitet i posebne oznake vozila iz stavka 1. ovoga članka te način evidentiranja i izvještavanja o korištenju autocesta i objekata na državnim cestama za vozila iz stavka 1. ovoga članka registrirana izvan Republike Hrvatske.

(5) Sredstva za porez na dodanu vrijednost za uslugu iz ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu na pozicijama ministarstva nadležnog za promet.“

Članak 7.

U članku 91. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Naknada iz stavka 2. ovog članka uplaćuje se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. najviše do iznosa koji je za te namjene osiguran u državnom proračunu za pojedinu proračunsku godinu.“

Članak 8.

Iza članka 108. dodaje se naslov i članak 108.a koji glase:

„Financiranje zimske službe za nerazvrstane ceste na brdsko-planinskim područjima

Članak 108.a

(1) Dio troškova zimske službe za nerazvrstane ceste na području jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskog područja financira se iz dijela naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, koja se sukladno članku 91. stavku 2. podstavku 2. ovoga Zakona uplaćuje iz državnog proračuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.

(2) Financiranje zimske službe iz stavka 1. ovoga članka uređuje se ugovorom koji sklapaju Hrvatske ceste d.o.o. i jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskog područja.

(3) Ugovor između Hrvatskih cesta d.o.o. i jedinica lokalne samouprave koje imaju status brdsko-planinskog područja sklapa se na rok od dvije godine, uz prethodnu suglasnost ministra i ministra nadležnog za regionalni razvoj.“

Članak 9.

U članku 114. stavku 1. iza točke 1. dodaje se točka 2. koja glasi:

„2. ako postupi suprotno odredbama o obavljanju izvanrednog prijevoza iz članka 46. i članka 48. ovoga Zakona.“

Dosadašnje točke 2. do 7. postaju točke 3. do 8.

Članak 10.

Članak 115. mijenja se i glasi:

„(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač, koji je upravljao vozilom koje je sudjelovalo u prometu autocestom ili cestovnim objektom pod naplatom, a nije platio cestarinu, osim ukoliko su ispunjeni uvjeti propisani člancima 88. i 89. ovoga Zakona.

(2) Ako je počinjen prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, a nije moguće utvrditi identitet vozača, za prekršaj će se kazniti vlasnik vozila odnosno korisnik vozila danog u leasing, osim ukoliko su ispunjeni uvjeti propisani člankom 89. ovoga Zakona.“

Članak 11.

Ministar će propis iz stavka 4. članka 6. ovoga Zakona donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 12.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", osim odredbi članka 89.a stavka 5., koji je dodan člankom 6. ovoga Zakona, koje stupaju na snagu 01. siječnja 2018. godine.

OBRAZLOŽENJE ODREDBI ZAKONA

Članak 1.

Ovim se člankom mijenja značenje pojma „izvanredni prijevoz“ u smislu Zakona o cestama, na način da se izvanredni prijevoz veže za prijevoz nedjeljivog tereta, te da se izvanrednim prijevozom smatra prijevoz koji premašuju dimenzije, ukupnu masu ili osovinsko opterećenje određeno prometnim znakom na javnoj cesti.

Članak 2.

U ovom članku mijenjaju se točke 2. i 4. stavka 1. članka 4. u kojem se kao sastavni dijelovi javne ceste dodaju nogostupi i biciklističke staze.

Članak 3.

U ovom članku mijenja se stavak 1. članka 41. na način da se isti uskladi sa člankom 41. stavkom 1. Zakona o izvlaštenju i određivanju naknade (Narodne novine, broj: 74/2014), a koji znatno olakšava korisnicima izvlaštenja (investitorima) prijevremeno stupanju u posjed izvlaštene nekretnine prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju.

Članak 4.

U ovom članku mijenja se članak 46. u kojem se dodaje stavak 6. koji određuje da se za izvanredni prijevoz koji obavljaju oružane snage Republike Hrvatske i Ministarstvo unutarnjih poslova nije potrebno izdavati posebne dozvole.

Članak 5.

Važećim odredbama stavaka 2. i 3. članka 86. Zakona o cestama propisano je da se u slučaju osnivanja prava služnosti ili prava građenja na javnoj cesti ne plaća naknada za pravo služnosti odnosno pravo građenja ukoliko su građevina ili instalacija u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, u isključivom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Navedenim odredbama se Zakon o cestama u srpnju 2011. godine uskladio sa Zakonom o uređivanju imovinskopravnih odnosa u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina. Tijekom primjene ovih odredbi nadležna tijela državne uprave upozorena su da se oslobođenje od plaćanja naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti može tretirati nezakonitom državnom potporom i diskriminacijom poduzetnika na tržištu koja je uvedena navedenim odredbama. Radi otklanjanja ovih nezakonitosti predlaže se sporne odredbe brisati te isključiti primjenu zakona kojim se uređuju imovinskopravni odnosi u svrhu izgradnje infrastrukturnih građevina kod osnivanja prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti.

Članak 6.

U navedenom članku se propisuje da policijska i vatrogasna vozila, vozila oružanih snaga, vozila hitne pomoći i vozila gorske službe spašavanja (u daljnjem tekstu: vozila hitnih službi), vozila prepoznatljivog vizualnog identiteta, ne plaćaju cestarinu za korištenje autocesta i

objekata s naplatom. Za navedena vozila registrirana u Republici Hrvatskoj evidencija prolazaka provodi se putem uređaja za elektroničku naplatu cestarine (ENC uređaja).

Nadalje, daje se ovlast ministru mora, prometa i infrastrukture za donošenje propisa kojim će se odrediti vizualni identitet vozila hitnih službi te način evidentiranja i izvještavanja o korištenju autocesta i objekata na državnoj cesti za vozila hitnih službi registrirana izvan Republike Hrvatske.

Članak 7.

Ovom odredbom se članak 91. Zakona o cestama dopunjava stavkom 3. kojim se određuje maksimalni iznos naknade za financiranje održavanja i građenja javnih cesta koji se iz državnog proračuna uplaćuje po litri naplaćene trošarine na energente za Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. u pojedinoj proračunskoj godini, sve u skladu s posebnim propisima.

Članak 8.

Redovno održavanje nerazvrstanih cesta u zimskoj službi predstavlja značajan dodatni trošak za proračune jedinice lokalne samouprave s brdsko-planinskih područja. U svrhu rasterećenja proračunskih rashoda jedinica lokalne samouprave s ovih područja, ovom se odredbom propisuje da se dio troškova zimske službe financira iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, iz dijela koji se sukladno članku 91. stavku 2. podstavku 2. ovoga Zakona uplaćuje iz državnog proračuna na račun društva Hrvatske ceste d.o.o.

Članak 9.

Ovim se člankom uvodi prekršajna odredba za postupanje koje nije u skladu s odredbama o obavljanju izvanrednog prijevoza iz članka 46. i 48. Zakona o cestama.

Članak 10.

Ovim se člankom propisuju prekršaj i kazne koje se mogu izreći za propust neplaćanja cestarine. Važećom odredbom članka 115. Zakona o cestama, koja se ovim člankom mijenja, propisan je samo prekršaj i kazna za slučajeve povrede odredbi članka 88. i 89. Zakona o cestama koje se odnose na zlouporabe isprave kojom osoba s invaliditetom ostvaruje pravo da ne plaća cestarinu.

Članak 11.

Ovim člankom se daje ovlast ministru mora, prometa i infrastrukture za donošenje provedbenog propisa iz ovoga Zakona i utvrđuje rok za donošenje istog.

Članak 12.

Ovim se člankom određuje dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Značenje pojmova

Članak 2.

(1) Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *»javne ceste«* su ceste razvrstane kao javne ceste sukladno ovom Zakonu, koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima,
2. *»autoceste«* su javne ceste s tehničkim karakteristikama autoceste određenim propisima kojima se uređuje sigurnost prometa na cestama, koje imaju funkciju povezivanja Republike Hrvatske u europski prometni sustav, ostvarivanja kontinuiteta E-ceste (međunarodnim i međudržavnim sporazumima određena kao europska cesta), prometnog povezivanja regija Republike Hrvatske, omogućavanja tranzitnog prometa, a koje su razvrstane kao autoceste sukladno ovom Zakonu,
3. *»državne ceste«* su javne ceste koje imaju funkciju povezivanja Republike Hrvatske u europski prometni sustav, ostvarivanja kontinuiteta E-ceste prometnog povezivanja regija Republike Hrvatske, prometnog povezivanja sjedišta županija međusobno, povezivanja sjedišta županija s većim regionalnim sjedištima susjednih država (gradovi veći od 100.000 stanovnika), omogućavanja tranzitnog prometa, koje čine cestovnu okosnicu velikih otoka i kojima se ostvaruje kontinuitet državnih cesta kroz gradove, a koje su razvrstane kao državne ceste sukladno ovom Zakonu,
4. *»županijske ceste«* su javne ceste koje povezuju sjedišta županija s gradovima i općinskim sjedištima, koje povezuju sjedišta gradova i općina međusobno, preko kojih se ostvaruje veza grada ili gradskih dijelova s državnim cestama, a koje su razvrstane kao županijske ceste sukladno ovom Zakonu,
5. *»lokalne ceste«* su javne ceste koje povezuju sjedište grada, odnosno općine s naseljima s više od 50 stanovnika unutar grada ili općine, ceste u urbanom području koje povezuju gradske četvrti sa županijskim cestama, ceste koje povezuju susjedne gradske četvrti međusobno, a koje su razvrstane kao lokalne ceste sukladno ovom Zakonu,
6. *»nerazvrstane ceste«* su ceste koje se koriste za promet vozilima, koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ovoga Zakona,
7. *»raskrižje«* je prometna površina na kojoj se u istoj razini ili na različitim razinama križaju dvije ili više cesta ili na kojoj se više cesta spaja u širu prometnu površinu,
8. *»križanje«* je prometna površina na kojoj se u istoj razini ili u različitim razinama križaju cesta i druga prometna infrastruktura,
9. *»željezničko-cestovni prijelaz«* je mjesto na kojem se u istoj razini križaju cesta i željeznička pruga ili industrijski kolosijek,
10. *»zaštitni pojas«* je zemljište uz javnu cestu na kojem se primjenjuju ograničenja propisana ovim Zakonom,
11. *»priključak na cestu«* je dio ceste kojim se neka prometna površina povezuje s javnom cestom,
12. *»prilaz na cestu«* je uređena površina uz cestu preko koje se vozila i drugi sudionici u prometu, koji dolaze sa zemljišta ili iz zgrada pokraj ceste, neposredno uključuju u promet na cesti,
13. *»redovito održavanje«* čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tijekom većeg dijela godine ili cijele godine na cestama uključujući i sve objekte i instalacije, sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta i sigurnosti prometa na njima,

14. »izvanredno održavanje« cesta su povremeni radovi koji se obavljaju radi mjestimičnog poboljšanja pojedinih dijelova ceste bez izmjene tehničkih elemenata ceste, osiguranja sigurnosti, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa,
15. »prekomjerna uporaba javne ceste« je privremeno ili trajno povećanje prometa teških i srednje teških vozila na javnoj cesti ili njezinom dijelu koje nastaje kao posljedica eksploatacije mineralnih sirovina, sječe šuma, industrijske proizvodnje, izvođenja građevinskih radova i sličnih djelatnosti,
16. »izvanredni prijevoz« je prijevoz vozilima koja sama ili s teretom premašuju propisane dimenzije ili ukupnu masu, odnosno propisana osovinska opterećenja,
17. »Hrvatske autoceste d.o.o.« je društvo s ograničenom odgovornošću za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje autocesta,
18. »Hrvatske ceste d.o.o.« je društvo s ograničenom odgovornošću za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje državnih cesta,
19. »županijska uprava za ceste« je ustanova za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje županijskih i lokalnih cesta,
20. »biciklistička staza« je prometna površina namijenjena za promet bicikala, izgrađena odvojeno od kolnika, označena odgovarajućom prometnom signalizacijom,
21. »biciklistička traka« je dio kolnika namijenjen za promet bicikala, označen odgovarajućom prometnom signalizacijom.

(2) Izrazi korišteni u ovom Zakonu, čije značenje nije određeno u stavku 1. ovoga članka, imaju isto značenje kao što ga određuju posebni propisi.

Dijelovi javne ceste

Članak 4.

Javnu cestu čine:

- cestovna građevina (donji stroj, kolnička konstrukcija, most, vijadukt, podvožnjak, nadvožnjak, propust, tunel, galerija, potporni i obložni zid, nasip, pothodnik i nathodnik),
- građevine za odvodnju ceste i pročišćavanje otpadnih voda sakupljenih na cestovnoj građevini,
- zemljišni pojas s obiju strana ceste potreban za nesmetano održavanje ceste širine prema projektu ceste, a najmanje jedan metar računajući od crte koja spaja krajnje točke poprečnog presjeka ceste,
- cestovno zemljište u površini koju čine površina zemljišta na kojoj prema projektu treba izgraditi ili je izgrađena cestovna građevina, površina zemljišnog pojasa te površina zemljišta na kojima su prema projektu ceste izgrađene ili se trebaju izgraditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima te naplatu cestarine predviđeni projektom ceste (objekti za održavanje cesta, upravljanje i nadzor prometa, naplatu cestarine, benzinske postaje, servisi, parkirališta, odmorišta i drugi),
- građevine na cestovnom zemljištu, za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima te naplatu cestarine, predviđene projektom ceste,
- stabilni mjerni objekti i uređaji za nadzor vozila,
- priključci na javnu cestu izgrađeni na cestovnom zemljištu,
- prometni znakovi i uređaji za nadzor i sigurno vođenje prometa i oprema ceste (prometni znakovi, svjetlosni uređaji, telekomunikacijski stabilni uređaji, instalacije i rasvjeta u funkciji prometa, cestovne značke, brojila prometa, instalacije, uređaji i oprema u tunelima, oprema parkirališta, odmorišta i slično),

– građevine i oprema za zaštitu ceste, prometa i okoliša (snjegobrani, vjetrobri, zaštita od osulina i nanosa, zaštitne i sigurnosne ograde, zaštita od buke i drugih štetnih utjecaja na okoliš i slično).

Stupanje u posjed

Članak 41.

(1) Ako pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar želi stupiti u posjed nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju, podnosi zahtjev za stupanjem u posjed nadležnom uredu državne uprave u županiji.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odobrava se ako osoba ovlaštena graditi, rekonstruirati i održavati javnu cestu podnese dokaz da je prijašnjem vlasniku isplaćena naknada sukladno posebnim propisima o izvlaštenju, odnosno da mu je navedena naknada stavljena na raspolaganje, odnosno dokaz da je prijašnji vlasnik odbio primiti naknadu.

(3) O stupanju u posjed izvlaštenih nekretnina iz stavka 1. ovoga članka rješenje donosi nadležni ured državne uprave u županiji u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva.

(4) Žalba protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na nekretnine izvlaštene na temelju članka 37. do 40. ovoga Zakona.

Izvanredni prijevoz

Članak 46.

(1) Vozila u prometu na javnoj cesti, sama ili zajedno s teretom, moraju udovoljavati propisanim uvjetima za pojedine vrste vozila u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, može se obaviti izvanredni prijevoz, na temelju dozvole za izvanredni prijevoz kojom se utvrđuju uvjeti i način obavljanja izvanrednog prijevoza, iznos i način plaćanja naknade i drugih troškova izvanrednog prijevoza.

(3) Vozilo kojim se obavlja izvanredni prijevoz mora udovoljiti zahtjevima tehničke ispravnosti sukladno propisima kojima se regulira sigurnost prometa na cestama.

(4) Dozvolu za izvanredni prijevoz izdaje pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar, ovisno o javnoj cesti na kojoj se treba obaviti izvanredni prijevoz, a dozvola za izvanredni prijevoz stranom prijevozniku izdaje se sukladno zakonu kojim se uređuje cestovni prijevoz.

(5) Ako se izvanredni prijevoz treba obaviti na više javnih cesta razvrstanih kao autocesta, državna, županijska, odnosno lokalna cesta, dozvolu za izvanredni prijevoz izdaju Hrvatske ceste d.o.o.

(6) Subjekti iz stavka 4. i 5. ovoga članka o izdanim dozvolama za izvanredni prijevoz moraju obavijestiti ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, inspekciju za ceste Ministarstva, pravnu osobu koja upravlja javnom cestom po kojoj će biti obavljen izvanredni prijevoz, odnosno koncesionara.

(7) Uvjete i način obavljanja izvanrednog prijevoza te uvjete i postupak za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz propisuje ministar.

Izvori sredstava

Članak 86.

(1) Izvori sredstava za financiranje javnih cesta jesu:

- 1) godišnja naknada za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila (u daljnjem tekstu: godišnja naknada),
- 2) cestarina za uporabu autoceste i objekta s naplatom (most, tunel, vijadukt i slično),
- 3) naknada za uporabu javnih cesta motornim i priključnim vozilima registriranim izvan Republike Hrvatske,
- 4) naknada za izvanredni prijevoz,
- 5) naknada za prekomjernu uporabu,
- 6) korisnička naknada,
- 7) naknada za korištenje cestovnog zemljišta,
- 8) naknada za obavljanje pratećih djelatnosti,
- 9) naknada za koncesije,
- 10) sredstva državnog proračuna,
- 11) naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta,
- 12) naknada za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti,
- 13) ostali izvori.

(2) Ukoliko se osniva pravo služnosti ili pravo građenja na javnoj cesti sukladno članku 25. ovoga Zakona, ne plaća se naknada iz stavka 1. točke 12. ovoga članka ukoliko su građevina ili instalacija u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske.

(3) Ukoliko se osniva pravo služnosti ili pravo građenja na javnoj cesti sukladno članku 25. ovoga Zakona, ne plaća se naknada iz stavka 1. točke 12. ovoga članka ukoliko su građevina ili instalacija u isključivom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(4) Ukoliko se na zemljištu u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osniva pravo služnosti ili pravo građenja radi građenja javne ceste, ne plaća se naknada za osnivanje prava služnosti ili prava građenja.

Članak 89.

Pravo na oslobođanje od plaćanja cestarine može se ostvariti samo ako se u osobnom automobilu iz članka 88. stavka 2. ovoga Zakona nalazi osoba s invaliditetom kojoj je izdana isprava prema odredbama članka 88. stavka 4. ovoga Zakona.

Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta

Članak 91. (NN 148/13)

(1) Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona uplaćuje se iz državnog proračuna na energente:

1. Motorne benzine koji se koriste kao pogonska goriva:

1.1. Olovni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31, 2710 11 51, 2710 11 59,

1.2. Bezolovni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49.

2. Plinska ulja iz tarifnih oznaka KN 2710 19 41 do 2710 19 49 koja se koriste kao pogonska goriva.

(2) Naknada iz stavka 1. ovoga članka uplaćuje se po litri naplaćene trošarine na energente, i to:

– u iznosu od 0,20 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o.,

– u iznosu od 0,80 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o..

Financiranje nerazvrstanih cesta

Članak 108.

(1) Građenje, rekonstrukcija i održavanje nerazvrstane ceste financira se iz proračuna jedinice lokalne samouprave, komunalne naknade i komunalnog doprinosa prema propisima koji uređuju komunalno gospodarstvo, naknada za osnivanje prava služnosti, prava građenja i prava zakupa na nerazvrstanoj cesti i iz drugih izvora.

(2) Sredstva za građenje, rekonstrukciju i održavanje nerazvrstanih cesta osiguravaju se:

– dijelom iz godišnje naknade iz članka 86. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona, proporcionalno udjelu duljine županijskih i lokalnih cesta iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (»Narodne novine« br. 54/08., 122/08., 13/09., 104/09. i 17/10.),

– dijelom iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona, u prosječnom godišnjem iznosu utrošenom za održavanje državnih, županijskih i lokalnih cesta u prethodne četiri godine, proporcionalno udjelu duljine državnih, županijskih i lokalnih cesta iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona u ukupnoj duljini državnih, županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (»Narodne novine« br. 54/08., 122/08., 13/09., 104/09. i 17/10.).

(3) Sredstva iz ovoga članka jedinica lokalne samouprave koristi za financiranje nerazvrstanih cesta iz članka 98. ovoga Zakona.

Članak 114.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako postupi suprotno odredbama članka 45. stavka 2. i 3. ovoga Zakona,

2. ako izvede priključak i prilaz na javnu cestu bez suglasnosti ili se ne pridržava uvjeta iz suglasnosti (članak 51. stavak 3.),

3. ako postupi suprotno odredbi članka 55. stavka 3. ovoga Zakona,

4. ako postupa suprotno odredbi članka 56. stavka 1. i 2. ovoga Zakona,
5. ako ne postupi sukladno odredbi članka 57. stavka 1., 2. i 3. ovoga Zakona,
6. ako ne postupi sukladno odredbi članka 58. stavka 1. i 2. ovoga Zakona,
7. ako postavi reklame protivno odredbi članka 59. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 2.000,00 do 8.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna.

Članak 115.

Novčanom kaznom od 2.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vlasnik odnosno korisnik leasinga osobnog automobila ako je njegovo vozilo bez plaćene cestarine sudjelovalo u prometu autocestom ili cestovnim objektom pod naplatom, a vlasnik ne ispunjava uvjete propisane člankom 88. stavkom 2. ovoga Zakona.